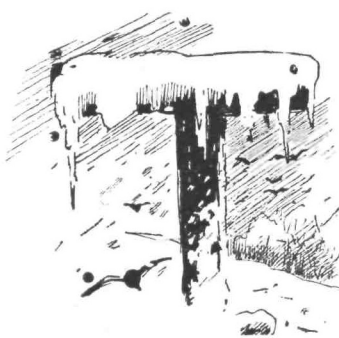

ΕΥΖΩΝΟΣ ΤΡΑΥΜΑΤΙΑΣ

ΗΝ πρωΐαν τῆς 23ης Δεκεμβρίου 1912, ἀνεμένομεν, ὅπως συνήθως, τοῖς τραυματίας τοῦ τακτικοῦ νυκτερινοῦ ἐκ τοῦ Μπιζανίου αἰφνυδισμοῦ τῶν Τούρκων, ἔξωθεν τῶν σκιηῶν—τῶν παμ-

μεγίστων καὶ ἡμιανοίκτων αὐτῶν ὁμβρελλῶν τοῦ στρατοπέδου—τοῦ Χειρουργείου μας, τὰς ὁποίας εἶχομεν στήσει μεταξύ μελανοκιτρίνων ἔρειπῶν τοῦ παρὰ τῶν φυγάδων Τούρκων πυρποληθέντος Ἑλληνικοτάτου χωρίου τῆς Ἀετορράχης Ρεβένια, ἐν τῷ ὁποίῳ οὐδὲ εἰς Τούρκος κατόκει, καὶ τῶν πυκνοκλάδων πρίνων αὐτοῦ.

Μετ' ὀλίγον, διακρίνομεν ἓνα λεβέντην εὐζωνον, φέροντα ἀντὶ χακὶ φεσίου, ὅπως φέρουν ἐν πολέμῳ ἅπαντες οἱ συνάδελφοί του, ἐρυθρὸν τοιοῦτον, ἀλλ' ἄνευ φούντας, καὶ ὅστις κατ' ἐκείνην τὴν στιγμὴν διήρχετο ἔξωθεν τῶν οὐχὶ μακρὰν ἡμῶν λειψάνων τῆς παρὰ τοῦ ἀσεβοῦς ἔχθρου καταστραφείσης ἐκκλησίας τοῦ χωρίου Παναγίας καὶ ἀνεκίνει, πρὸ τῶν ἔρειπῶν περιλύπως καὶ μορφάζων τὴν κεφαλὴν του.

Τὸ ἐρυθρὸν φέσιόν του διήγειρε τὴν περιέργειάν μας καὶ ἀνεμένομεν ἀνυπομόνως τὴν ἀφίξίν του, ἵνα τὸν ἐρωτήσωμεν πῶς τῷ ἐπέτρεψαν οἱ ἀξιωματικοὶ του νὰ φέρῃ τοιοῦτον, ὅπερ ἀποτελεῖ στόχον καὶ ἔχει ἤδη καταργηθῇ καὶ ὑπ' αὐτῶν τῶν Τούρκων.

Ἀλλ' ὃ τῆς πλάνης καὶ τοῦ θανασμοῦ!... Ὅταν ἤρχιζε νὰ πλησιάζῃ, εἶδομεν μετ' ἐκπλήξεως ὅτι τὸ ὡς ἐρυθρὸν φέσιον παρ' ἡμῶν ἐκληφθέν, ἦτο ἁπλῶς... εἰς ἀνάστροφος ἐπίδεσμος, κατὰ τὸν τύπον τῆς καλύπτρας τοῦ Ἱπποκράτους ἐφηρμοσμένος, ὅστις, ὡς ἐκ τῆς ἀφθόδου αἰμορραγίας τοῦ κρανιακοῦ τραύματος, εἶχε μεταχρωματισθῇ ἐκ λευκοῦ εἰς ἐρυθρὸν!...

Ὡστε, αὐτὸς ὁ εὐζωνος, ὁ μηδόλως δεικνύων σημεῖα καμάτου καὶ πόνου, αὐτὸς ὁ βαδίζων διὰ τοῦ συνήθους ἀγερώχου καὶ εὐσταλοῦς βαδίσματος, αὐτὸς ἦτο τραυματίας τοῦ ἔναντι καὶ πλησίον ἡμῶν τρομεροῦ καὶ δυσπορθήτου Μπιζανίου, ἦτο ἥρως καὶ θυμὰ τοῦ αἱματηροῦ αἰφνυδισμοῦ τῆς προηγουμένης νυκτός, ἦτο καὶ αὐτὸς εἰς ἐκ τῶν γιγαντομάχων τοῦ Μπιζανίου.

Ὅταν μᾶς ἐπλησίασε, τὸν συνεχάρημεν καὶ ἀνενώσαμεν τὴν ἐπίδεσιν τοῦ τραύματός του. Τὸν διεβεβαίωσαμεν ὅτι τὸ τραῦμά του εὐτυχῶς ἦτο ἀκίνδυνον, ἐνῷ αὐτὸς, μετ' ἀξιοθανυμάστου ἀπαθείας, μᾶς διεβεβαίωνεν ὅτι τὸ τραῦμά του αὐτὸ, μὲ τὸ ὅποιον τὸν εἶχον φιλοδοξήσει οἱ Τούρκοι, ἦτο μηδαμινόν, ἐν συγκρίσει πρὸς τὰς φοβεράς καταστροφὰς τὰς ὁποίας τοῖς εἶχε ἐπιφέρει οὗτος διὰ τοῦ ἐπαναληπτικοῦ Μάνλιχερ, ὅπερ ἐκράτει διαρκῶς ἀνὰ χεῖρας, ὡς ἀχώριστον καὶ προσφιλέστατον φίλον καὶ σύντροφόν του.

Μόλις ἀπεπερατώθῃ ἡ ἐπίδεσις, μῆς λέγει διὰ τῆς ἰδιαζούσης εὐζωνικῆς ἀφελείας καὶ προφορᾶς, ἓνα «Γεῖά σας τοῦ λ'πόν», καὶ ἀρχίζει νὰ βαδίζῃ πρὸς τὸ μέρος ἐξ οὗ εἶχεν ἔλθει!

— «Εἰ ποῦ πᾶς, μὲ τὸ καλὸ, εὐζωνα, τοῦ φωνάζει εἰς ἀνθυπίατρος...

— Πάου ἐκεῖ κάτω, στοῦ λόχου μ'! Θὰ πάω νὰ τ'ς φάω ὅλους, δὲν κάθ'μαι ἐδῶ, νὰ ξέρ'ς, ἐγώ, δίχως ἡτία!... Δὲν ἔχου τίποτ' ἐγώ!... τῷ ἀπεζοῖθη ὁ εὐζωνος.

Μετὰ ταῦτα, ὁ ἀνθυπίατρος τὸν συνεβούλευσε νὰ παραμείνῃ ἐπὶ μίαν τοῦλάχιστον ἡμέραν εἰς τὸ Χειρουργεῖόν μας, καὶ τὴν πρωΐαν τῆς ἐπομένης, ἅμα τῇ ἀνατολῇ, ἐπιστρέφει εἰς τὸν λόχον του, ἵνα συνεχίσῃ τὸ ἡρωϊκὸν ἔργον του.

Μετὰ δυσφορίας ὁ ἀνδρεῖος μαχητὴς παρέμεινεν εἰς τὸ Χειρουργεῖόν μας, οὐχὶ βεβαίως πολὺ μακρὰν τοῦ πεδίου τῆς μάχης, ἀλλὰ μακρὰν τῆς ἐνεργητικῆς πολεμικῆς κινήσεως, μακρὰν τοῦ πυρός, μακρὰν τῶν ἀτρομήτων συμπολεμιστῶν του.

Ἐξηπλώθη ἐπὶ τινος φορείου, ἐντὸς μιᾶς σκηνῆς τοῦ Χειρουργείου, καί, μὴ ἔχων ἑτερόν τι καλύτερον νὰ πράξῃ, ἐβυθίσθη εἰς ὕπνον, τὸν ὁποῖον ἀπὸ δύο μηνῶν καὶ πλέον δὲν εἶχεν ἀπολαύσει!

Προφανῶς, θὰ ἔβλεπε καθ' ὕπνου ὅλας τὰς ἀξιοθαυμάστους καὶ ἀλησμονήστους γιγαντομαχίας τοῦ Γριμπόβου, τῆς Κιάρας, τῶν Πέντε Πηγαδίων, τῶν Πεστών, τοῦ Μπιζανίου, καί, ἐν γένει, ὅλον τὸν μαρτυρικὸν καὶ πολύμοχθον βίον του ἐπὶ τῶν χιονοσκεπῶν, φαλακρῶν καὶ ἀποτόμων ἱστορικῶν καὶ ἐνδόξων κορυφῶν τῶν ἀπὸ Ἰμαρὲτ μέχρι Μπιζανίου ὁροσειῶν!... Ἐν δὲ μόνον δὲν θὰ ἔβλεπε... τὴν στιγμὴν τότε νὰ ἐξημερώσῃ, ἵνα πετάξῃ πάλιν, ὡς γιγάντιος ἀετός, ἐπάνω εἰς τὰς χιονισμένας κορυφὰς τῆς θρυλικῆς Ἀετορράχης, ἵνα ἐφορμήσῃ καὶ πάλιν κατὰ τῶν ὀχυρωμάτων τοῦ Μπιζανίου καὶ τῆς Καστρίτσας, καὶ ἐκδικηθῇ τὸ αἷμα του.

Αὐτὸ βεβαίως θὰ ἔβλεπεν, αὐτὸ θὰ ἦτο τὸ γλυκὺ ὄνειρόν του, τὸ ὁποῖον, διὰ τοῦ αἰθερίου ζινηματογράφου τῆς φαντασίας του, θὰ παρήλανε πρὸ αὐτοῦ.

Ἐν Κλεισούρᾳ 1913

ΔΗΜ. Ν. ΖΟΡΜΠΑΣ
Υπίατρος

✱ ✱ ✱

Φ ΝΕΑ ΕΛΛΑΣ Φ

I

Λέν ἐμαράθηκε τ' ἀρχαῖο στεφάνι σου, Ἑλλάδα,
Γιατὶ πλεγμένο σοῦ ἦτανε μὲ τ' ἄνθη τῆς Ἰδέας,
Ἡ καταχνιά, ποῦ τοῖσοιαζε τὴν πρώτην του ὁμορφάδα
Σκορπίσθηκε μπρὸς τὸ θεομὸ Φῶς μιᾶς Ἑλλάδος Νέας.

II

Τὸ Πνεῦμά σου περὶ λυπο δὲν περπατεῖ, Σοφία,
Μέσ' οὐτὰ συντριβία τῶν Ἀρχαίων Ναῶν σου πλέον ἢ ὥρα
Ἡρθε ποῦ πάλι θὰ χυθῇ—φωτοπλημμύρα Θεία—
Σ' ὅλο τὸν κόσμον ἀπ' τὴ μικρὴ μὰ διαλεχτὴ σου χώρα.

III

Πόθε, ποῦ στὴν ἀλήθειαν τοῦ ὄνειρου ἐστὶ τὸ δρόμο
Μᾶς εἰδείξες, μὴν κοιμηθῇς μὴ μὴ ἀγῇ χαράξει
Δόσε μας θάρος στὴν καρδίᾳ καὶ τ' ὄπλο μας στὸν ὄμο
— Τώρα ποῦ φέγγει Ἑλευθεριά, τώρα ἡ σκληριὰ στενάζει.

1913

ΕΜΜΑΝΟΥΗΛ ΜΑΓΚΑΚΗΣ